

STARŠI & OTROCI

Naj dedek

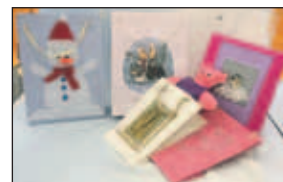
Lea, Rok in dedi Ivo so nepogrešljiva trojka, pa naj bo to pri ribniku na Čukovi jami ali na čofotanju v bazenu.

Človek, ne jezi se

Igranje družabnih iger ostane v spominu kot nekaj lepega, sproščujočega in zabavnega. Decembrski čas je kot nalašč, da malce oživimo in spodbudimo igranje družabnih iger.

Le kaj se skriva v tej lepi vrečki

Nakupili smo darila. Mogoče smo jih izdelali sami. Lahko jih zavijemo v darilni papir ali položimo v vrečke. Za piko na i okrasimo darilne vrečke kar sami.

Tema meseca

Kupovanje igrač

Uvodnik

Zapojmo

DAMJANA ŠMID

socialna pedagoginja

Otroci nas spomnijo, da življenje ni samo delo, ampak je tudi veselje. Njihov smeh je kot balzam za naša utrujena srca. Znajo videti svet okrog sebe. Še snežinke bi dali v žep, tako so lepe. Njihove skodelice za zabavo so polne.

Slačim se kar na hodniku. Prva je na vrsti bunda. Na vratu začutim mokroto snega, ki pade s kapuce. Kapa je zasnežena, rokavice namočene, hlače mokre čez in čez. Samo majica in škornji so ostali suhi. Spodnjice premočene, zadnjica ledena. Rdeča lica, mrzel nos, v srcu pa otroško veselje. Kar zavriskala bi od lepega. Očaral me je prvi sneg. Vsako zimo mu to uspe. Ko me že skoraj napade sivina novembra, ko pogrešam sonce in ko iščem vzroke za sitnost v megli, takrat pride ... sneg. Je znak za praznike in užitek za otroke. Privoščili smo si ga polno mero. Naredili smo snežaka, mu zavezali rumen šal in okrog njega plesali zimski ples. Kar pomeni kepanje. Valjali in dričali smo se po bregu navzdol in kar naenkrat je izginila odrasla Damjana. Namesto nje se je po snegu valila mala Damjanca, brezskrbna in smejoča. Ni ji bilo mar za premočena oblačila. Ni je skrbela angina in ne dejstvo, da bo morala na vse poti vsaj pol ure prej. Kar tam je bila, prepuščena snežinkam, ki so se topile na njenem nosu. Čarovnija je uspela. Otroška sproščenost je zamenjala odraslost.

Potem je prišel Jutri. Med množico opravkov sem pozabila na sneg, hitela sem in preklinjala slabe ceste. Zeblo me je v noge in pozabila sem rokavice. Na ledu mi je spodrsnilo in sem padla. Ni bilo hudega. Samo padla sem v odrasli svet in bila resna, delovna oseba. Takšna, ki ne misli na snežinke in se ne valja po snegu. Tista, ki jo skrbi, če so otroci dovolj oblečeni in kaj bo skuhalo zdravega za kosilo. Ona, ki premišljuje, s kom bo prijazna in s kom previdna. Odrasla, resna, najbolj resna. Delovna, bolj delovna, izmučena. Bo to kje pisalo?

Ljudje imamo različne potrebe. Veliki guruji človeške duše so med glavne psihološke potrebe dali tudi potrebo po zabavi. Poleg ljubezni, svobode in moči. Te potrebe so v nas kot skodelice, ki jih bolj ali manj polnimo s svojim vedenjem iz dneva v dan. Kako uboga in prazna je videti v svetu odraslih posoda za zabavo. Notri je le nekaj ostankov lanske letošnje zabave in nekaj morskih dogodivščin. Pa mogoče knjiga ali dve in filmski prizori, med katerimi smo utrujeni zaspali. Mogoče v skodelici osamljeno plavajo načrti za ples? Ali pa je tam zabava presenečenja, za katero vedno zmanjka presenečenja? Kaj je v skodelici za zabavo? S čim jo polnimo? Na kakšen način rešujemo male otroke v sebi, da se ne zadušijo pod težo odraslosti? Potreba po zabavi, po sproščenosti, po uživanju življenja je najslabše zadovoljena potreba pri odraslih ljudeh. Še Freud bi se zjokal nad nami.

Zato pa so pri tem toliko boljši otroci. Otroci nas spomnijo, da življenje ni samo delo, ampak je tudi veselje. Njihov smeh je kot balzam za naša utrujena srca. Znajo videti svet okrog sebe. Še snežinke bi dali v žep, tako so lepe. Njihove skodelice za zabavo so polne.

Bog me spoštuje, kadar delam, in me ima rad, kadar pojem. Tako je rekel Tagore. Zato zapojmo.

Tema meseca

Kupovanje igrač - stres ali užitek

Starši smo tisti, ki določamo pravila decembrske igre, ki se imenuje "obdarovanje". Tega ne pozabimo. Razmislimo in se pogovorimo o tem, kdo bo otroke obdaroval in na kakšen način.

DAMJANA ŠMID

V mesecu, ko se med polnimi policami igrač sprehaja množica staršev, babic, dedkov, tet in sindikalistov, se človek vpraša, ali bo sploh še kaj ostalo v trgovinah. Le kje bodo kupovali Miklavž, Božiček in dedek Mraz? Mogoče na spletnih straneh ali preko katalogov ... saj jih začuda nisem še nikjer srečala ... Le čokoladni dedki Mrazi zrejo dol s polic in dražijo

sladkosnedne otroke že od oktobra naprej. Mogoče so tam še od lanskega leta ... No, v tekmovanju, kdo bo prvi ponudil decembrske nakupe, me je začelo skrbeti, da mi bo prihodnje leto avgusta postregel sladoleđ kar Božiček ... Pretiravanje je največji sovražnik praznikov ...

Miklavž, Božiček ali dedek Mraz?

Starši smo tisti, ki določamo pravila decembrske igre, ki se imenuje "obdarovanje". Tega ne pozabimo. Razmis-

limo in se pogovorimo o tem, kdo bo otroke obdaroval in na kakšen način. Obdarujmo v skladu z družinsko tradicijo in v dogovoru s sorodniki ter prijatelji. Če otrok dobi vsa darila v enem dnevu, se pogosto zgodi, da izgubijo svojo vrednost. Zato je koristno razmišljati tudi o časovni razporeditvi obdarovanja. Tako se izognemo nepotrebni užaljenosti vseh, ki otroka obdarujejo, on pa ne pokaže velikega navdušenja. Mogoče pa ga ne more, saj se še prvega darila ni nagledal in naužil?

Ni potrebno, da so darila v materialni obliki, prav lahko podarimo tudi kakšno doživetje, kar imajo še posebej radi najstniki, saj so že prerasli Spidermane in podobne junake. Nočno sankanje, smučanje ali pohod z baklami je lahko za vso družino nepozabno darilo.

Tema meseca

Ni potrebno, da so darila v materialni obliki, prav lahko podarimo tudi kakšno doživetje, kar imajo še posebej radi najstniki, saj so že prerasli Spidermane in podobne junake. Pri tem imejmo v mislih interese otrok ter naše zmožnosti. Nočno sankanje, smučanje ali pohod z baklami je lahko za vso družino nepozabno darilo. Otroci so hvaležna bitja. Nehvaležni so največkrat takrat, ko imajo vsega preveč. Kadar so njihova pisma Miklavžu en sam nakupovalni seznam, jih vprašajmo, katero od vseh daril si najbolj želijo. Uskladimo njihova pričakovanja z našimi finančnimi sposobnostmi. O darilih se pogovarjamo kot o presenečenjih, ne kot o samoumevnih stvarih, ki jih pač kupimo. Starši najbolj poznamo svoje otroke in vemo, katere želje so muhe enodnevnice, katere pa so prave. Naj nas vodi pravilo - ravno prav vsega, na pravi način, ob pravem času.

Izbira

Izbira pravzaprav ne bi smela biti težka, saj nas vse moderne igrače nagovarjajo s televizijskih ekranov že vsaj mesec dni. Otroci kar otrpejejo, ko se jim smehljajo super junaki,

male in velike punčke ter plastični dojenčki, ki so kot pravi. Le, da nikoli ne zrastejo v pubertetnike ...

Pri izbiri ne nasedajmo reklamnim sporočilom, marveč otrokovim potrebam. Vsako leto imajo plastični dojenčki kakšno funkcijo več in nabrala se bo prevelika zbirka vseh, če bomo sledili tehničnemu napredku. Tako imamo lahko dojenčka, ki joka, pa dojenčka, ki lula, pa dojenčka, ki pomežikne, pa dojenčka, ki smrka ... Kam bomo dali vse te dojenčke? Otroci naj bi imeli čim bolj raznolike igrače, čeprav večinoma kažejo na ene in iste igrače. Deklice bi imele dojenčke, princeske in kuhinje. Fantje pa avtomobile, supermane in dinosavre. Poleg teh stereotipnih igračk obstajajo še mnoge druge. Če se dogovorimo za skupen nakup, lahko kupimo kar nekaj koristnih športnih pripomočkov, od trampolina, tobogana do kakovostnih žog in športne opreme za vse, ki imajo radi gibanje. Tudi drsalke, smučiči in smučarska oprema so lepo darilo, ni treba, da jih kupujemo tako samoumevno kot kruh ... Poleg tega imamo na izbiro še vrsto družabnih iger, sestavljanj,

konstrukcijskih igračk, knjig in še in še ...

Pamet v roke

Pred nakupom razmislimo o tem, s čim se otrok rad igra, katere spretnosti bi želeli spodbujati, ali je igrača za igro enega samega ali za družbo, ali se da z njo igrati na več načinov. Upoštevajmo starost in sposobnosti otroka, ne kupujmo preveč enostavnih in ne prezahtevnih igračk. Bodimo izbirčni pri kakovosti in iščimo takšne z znakom "Dobra igrača". Le tega podeljuje komisija za oceno igračk pri Ministrstvu za šolstvo in šport in mora zadostiti tako varnostnim, kot oblikovnim, psihopedagoškimi, zdravstvenim in tehnološkimi merilom. Oznaka CE je včasih tudi varljiva, saj so bile dokazano nevarne tudi igrače s takšno oznako. Igrače, ki so kakovostne imajo vedno navodila za uporabo ter varnostna opozorila. Ne kupujmo cenenih različic igračk, saj so lahko nevarne. O tem, ali smo kupili pravo igračo, se bomo lahko prepričali v dneh in tednih po nakupu, saj bo otrok tisti, ki bo določil svoja merila za igračo. Ali se bo z njo igral ali pa bo zaprašena ležala na polici ...

Bodimo izbirčni pri kakovosti in iščimo takšne z znakom "Dobra igrača". Le tega podeljuje komisija za oceno igračk pri Ministrstvu za šolstvo in šport in mora zadostiti tako varnostnim, kot oblikovnim, psihopedagoškimi, zdravstvenim in tehnološkimi merilom.

Anketa

Želje iz srca

KRISTINA DŽELILOVIĆ

Približujejo se prazniki, s tem pa tudi mnoge skrite želje, upanja in pričakovanja. Največje in najbolj iskrene so ponavadi želje otrok. Nekaj so nam jih zaupali učenci tretjega razreda na Osnovni šoli Orehek.

Foto: Tina Dokl

Jaka Bovha:

"Želim si, da bi mi Božiček prinesel lego kocke, da bi se doma še naprej razumeli, da bi bil sneg dolgo časa, da bi se lahko sankal in se igral s prijatelji."

Foto: Tina Dokl

Tamara Bairakdar:

"Želim si, da bi novo leto prineslo veliko snega, veliko razumevanja v družini, in da bi Božiček meni, bratu in sestri prinesel kakšnega medvedka."

Foto: Tina Dokl

Andraž Anderle:

"Želim si, da bi bilo veliko snega, da bi lahko smučal in se veliko kepal. Aja, želim si pa tudi, da bi bil lahko za novo leto dolgo pokonci."

Vzgoja

DAMJANA ŠMID, SOCIALNA PEDAGOGINJA

nasveti strokovnjaka

➔ vprašanje Zanima me, kaj mislite o večernih izhodih mladostnikov. Sin je star petnajst let in trdi, da njegovi vrstniki lahko ostajajo na zabavah do jutra. Midva z možem sva mnenja, da je to preveč časa za zabavo in naju skrbi, kaj tam počnejo. Ne moreva mu prepovedati večernih izhodov, moti pa naju, ker se o tem vedno prepiramo. Zaenkrat se drži dogovorjene ure. Kaj nam svetujete glede tega? Zaskrbljena starša

➔ Spoštovani starši. Praznični čas, ki prihaja, postavlja mnoge starše pred podobno dilemo, kot je vaša. Kot starši se sprašujete, kje so meje pri večernih izhodih in kako ukrepati. Resda so časi drugačni, kot so bili včasih, pa vendar najstniki kljub temu potrebujejo meje. Nekateri bi z veliko žlico zajemali svobodo, z malo pa odgovornost, ki spada zraven. Tako svoboda kot odgovornost pa bi morali biti v ravnovesju in glede na starost otrok v pravih količinah. Najslabša kombinacija je veliko svobode in nezrel otrok. Takšni rezultati so vidni na vseh področjih in nič kaj obetavni. Starši smo tisti, ki presojujemo o zrelosti svojih otrok, saj smo jih mi do tja pripeljali. Zato v času pubertete žanjemo, kar smo sejali. Otroci, ki so bili preveč zaščiteni v krogu družine, se pogosto slabše znajdejo, ko prestopijo prag mladostništva. Zato je pametno o teh stvareh razmišljati že prej, da otroka čim bolj pripravimo na svet izven domačih sten. Mladostniki potrebujejo svoje izkušnje in zato smo starši glede tega dokaj neverodostojni. Naše izkušnje (dobre ali slabe) ne morejo biti njihovo merilo, kajti morajo jih pridobiti sami. Tako tiste zmagovalne izkušnje kot tiste, ki zabolijo. Skrb staršev je bolj ali manj upravičena. Večinoma z njo nimamo kaj početi, saj je podobna guganju na gugalnem stolu. Ves čas se gugamo, smo v gibanju, nikamor pa se ne premaknemo. Bolj kot smo mladostnika navadili, da zna razmišljati s svojo glavo in presojati, kaj je dobro zanj in kaj mu škoduje, manj nas zanj skrbi. Pogosto gre v odnosih starši - mladostniki za vprašanje nadzora. Staršem ni všeč, ker ga izgublajo, najstniki pa vrisujejo ob občutkih svobode. Velikega pomena je tudi komunikacija med starši in mladostniki. Če je le-ta odkrita in poštena, če lahko mladostnik pove, vse kar se mu dogaja in to z njim delimo brez sodb, potem bomo najbrž izvedeli več kot tisti starši, ki zaslišujejo, moralizirajo, pridigajo in vzbujajo občutke krivde. S pravim načinom pogovora bomo izvedeli vse - kje bo zabava, kdo bo tam, kaj se bo dogajalo in kako bodo mladostniki prišli domov. Potem je vse skupaj samo še stvar dogovora in zaupanja. Točke za zaupanje pa najstniki včasih dobivajo, včasih pa izgublajo. To pa so poučne lekcije.

Dragi starši, babice, dedki in tete, če se tudi vam porajajo vprašanja o vzgoji, jih pošljite na e-naslov: zavod.modrin@siol.net, s pripisom za Damjano Šmid.

Poiščite deset razlik

Mladen Mrčela

Nagradno vprašanje: Katero grško mesto je na sliki? Odgovore nam do petka, 19. decembra, pošljite na dopisnicah na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Dopisnice lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo. Med odgovori bomo izžrebali nekoga, ki bo prejel knjižno darilo.

Nagrajenka iz zadnje številke (pravilen odgovor je bil v Nemčiji) je Petra Repinc z Bleda, ki bo prejela knjigo Kako sta Bibi in Gusti udomačila kolo.

(Ne)vsakdanje zgodbe

Samo en dan

DAMJANA ŠMID

Nedelja zvečer. Vračamo se domov in v glavi se vrtijo slike tistega dne. Mala

Ema, ki upihne svojo prvo svečko, razigrani fantje, ki skačejo za baloni, in deklince, ki preoblačijo svoje punčke. Vsi pa s čokoladnimi brki in lepljivi prsti, ki puščajo odtise, s katerimi označujejo svoj prostor. Med njimi smo mi, ravnokar še otroci iz istega gnezda - v vlogi staršev. Ponosno razkazujemo svoje mladice, veseli, da smo skupaj. Dan, ki ga shraniš za vedno.

Stojimo v koloni vozil. Za ovinkom se je zgodila prometna nesreča. V tišini večera se slišijo zamolkli koraki voznikov, ki tečejo proti razbitemu avtomobilu. Potem se počasi vračajo, s

sklonjenimi glavami, nemočni, kajti do ponesrečenca ni mogoče priti. Zvok siren prekine naše misli. Prosim, prosim, naj ga rešijo. Gasilci režejo črno pločevino in minute se vlečejo. Avto je podoben igrački, ki jo je velikan zalučal dol s hriba. Zmečkan, brezoblični kup pločevine, ki je še trenutek pred tem kazal svojo moč na cesti. V njem mlad fant. Kam se je peljal? Je bil zaljubljen? Je treniral nogomet? Kakšno glasbo je poslušal ..., koga je nazadnje videl? Se je rad smejal? Je imel veliko prijateljev? V avtu je obsedel, tako čudno sam. Zraven njega vidim smrt. Posmehne se in mi pravi - mogoče boš ti naslednja? Mrzlo me spreleti. Smrt dobro obvlada svoj posel. Ni ji mar kdo, ni ji mar kdaj. Pride in vzame. V petek, v nedeljo, na sončen

dan. Brezobzirno. To življenje je moje.

Ob cesti so prižgane svečke. Njihova belina bode v oči. Govori nam o življenju, ki je bilo pretrgano, še preden se je zares začelo. Pripoveduje nam o žalosti tistih, ki so ostali. Nihče je ne more izmeriti. Nihče je ne more odvzeti.

Dan, ki je shranjen v spominu. Tam so bili naši otroci, njihovi prsti lepljivi od čokolade. Bil je lep dan. Za neko družino preklet dan. Tam je bil njihov otrok, njegovi prsti lepljivi od krvi. Bili smo nasmejani starši. In tam nekje je bil oče, katerega stisnjene ustnice se ne bodo nikdar več smejale. Bila sem ponosna mama. Nedaleč stran pa je bila mama, ki si je želela umreti. Imeli smo samo en dan. Bil je lep in bil je preklet. Vsi smo vozili po isti cesti.

Avto je podoben igrački, ki jo je velikan zalučal dol s hriba.

Zmečkan, brezoblični kup pločevine, ki je še trenutek pred tem kazal svojo moč na cesti. V njem mlad fant. Kam se je peljal? Je bil zaljubljen? Je treniral nogomet? Kakšno glasbo je poslušal ..., koga je nazadnje videl? Se je rad smejal? Je imel veliko prijateljev?

Nasvet

Moj otrok ima vročino

Vročina je eden glavnih vzrokov, zaradi katerih starši otroka pripeljejo k zdravniku. Kdaj je to resnično potrebno, kdaj pa je zaskrbljenost pretirana?

URŠA PETERNEL

Anketa med starši otrok, ki prihajajo v otroške ambulante, je pokazala, da so slovenski starši pretirano zaskrbljeni zaradi vročine. Starši so tudi slabo obveščeni o pomenu, vzrokih in posledicah vročine, ugotavlja otroška zdravnica **prim. dr. Rasta Rakar Radešček**, specialistka pediatrije. Da bi se starši bolje seznanili s tem bolezenskim znakom, je pripravila knjižico z naslovom *Moj otrok ima vročino*, v kateri med drugim poudarja, da je vročina le eden od bolezenskih znakov in celo spada med obrambne odzive organizma. Je otro-

kov zaveznik v boju z bolezenskimi povzročitelji, saj se ob zvišani telesni temperaturi močno zavre razmnoževanje bolezenskih klic, zmanjša se njihova dejavnost pa tudi strupenost. Vročina hkrati okrepi funkcijo imunskega, to je obrambnega sistema. A kdaj sploh govorimo o vročini? O vročini govorimo, kadar telesna temperatura, merjena pod pazduho, preseže 37,2 stopinje Celzija, merjena v ušesu 37,5 in izmerjena v ritki 38 stopinj Celzija. Običajno ne znižujemo vročine do 38,5 ali celo do 39 stopinj Celzija, merjeno pod pazduho, če bolnik pri tem nima posebnih težav. Vročino lahko znižujemo s splošnimi ukrepi, tako da otroku po-

nudimo več tekočine, oblečemo ga v lahka oblačila iz naravnih materialov in pokrijemo le z bombažno odejo, lahko mu naredimo tudi mlačne kopeli ali pa ga prebrišemo z mlačno vodo. Za znižanje temperature mu lahko damo tudi zdravila, in sicer antipiretike v obliki svečk ali sirupa. In kdaj mora otroka z vročino vendarle videti zdravnik? "Če se vam zdi, da je otrok prizadet, resno bolan, potem ne odlašajte z obiskom pri zdravniku. Če pa vročina ne preseže 38,5-39 stopinj Celzija in je otrok ob tem živahen in neprizadet, dobro pije, dovolj lula, lahko počakamo z zdravljenjem in otroka le opazujemo. Seveda pa velja to le za sicer zdravega otroka, ki je starej-

ši od treh mesecev. Pozorni pa bodite, če se otrok ne odziva na simptomatsko zdravljenje in traja vročina več kot tri dni, še posebno, če se otrokovo stanje slabša," svetuje prim. dr. Rakarjeva. Obisk zdravnika je nujen tudi, če otroku naraste vročina s hudo mrzlico in če ima otrok vročinske krče. Vedno je treba obiskati zdravnika tudi, če vročina preseže 40 stopinj Celzija. Prim. dr. Rakarjeva še svetuje: "Naučite se opazovati svojega otroka, ko je zdrav in kadar je bolan. Bodite pozorni na vsako spremembo. S pravilnim opazovanjem in sodelovanjem boste zdravniku pomagali hitreje do prave diagnoze, s tem pa boste pomagali še zlasti svojemu otroku."

Likovna tema decembra je Zimski šport. Risbice nam do 19. decembra pošljite na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj, za Starši & otroci. Izbrali bomo eno in jo objavili v naslednji izdaji.

Risbico na temo Snežinke je narisala Urška Ovsenek iz Sp. Gorij.

Varstvo

Vi na rekreaciji, otroci v aktivnem varstvu

Medtem ko boste vi uživali ob glasbi na skupinskih ali individualnih vadbah, bo za vašega malčka poskrbela vzgojiteljica.

ANA MILOVANOVIČ

Ne malokrat slišimo, da nam primanjkuje časa. Včasih gre za izgovor, največkrat pa iz pogovora lahko ugotovimo, da ta stavek odraža današnji način življenja. Ob vsem tem pa se večina nas zaveda, kako pomembna je dobra telesna pripravljenost, da smo lahko kos dolgemu delovniku. Čeprav bi po službi najraje odšli domov in se zvalili na kavč, je rezultat rekreacije tisti, ki nas spravi v pogon. Če pa bi že šli na rekreacijo, se zgodi, da za naše malčke preprosto nimamo varstva, ker babice in dedki prav tako nimajo časa, ali pa jih ni v bližini, da bi nam za kako uro priskočili na pomoč.

V podjetjih, kjer poskrbijo za vašo kondicijo, sprostitve, boljše počutje, so nekateri naredili korak naprej in

vam danes omogočajo, da se seboj pripeljete tudi otroka. Medtem ko boste vi uživali ob glasbi, dobri družbi na skupinskih vadbah, igrali squash, se sproščali v savni, ali pa se predali rokam maserjev, skratka si izbrali storitev, ki vas bo pripeljala do želenih rezultatov in boljšega počutja, bo za vašega malčka poskrbela vzgojiteljica. Z animacijo, raznimi igrami, vašemu otroku ne bo dolgčas. Poleg tega je razveseljujoče tudi to, da je del varstva v podjetjih, ki se ponajraje z nazivom družini prijazno podjetje, brezplačno.

Vaš otrok pa se bo lahko vzporedno z vašo vadbo udeležil tudi otroške različice. Otroku naj bi se s športom ukvarjal že v zgodnjem otroštvu. Športna aktivnost otroku ne more škodovati, razen če ga ne silimo čez njegove zmožnosti ali če dopuščamo, da zanj porabi preveč časa na račun drugih dejavnosti. Otroku, ki pokaže za-

nimanje za določeno dejavnost, lahko pomagamo, da se osredotoči nanjo, da jo ima rad, se najde v njej in dobi zaupanje vase. Razvojni psihologi štejejo gibanje za eno najpomembnejših dejavnikov otrokovega osebostnega razvoja. Še posebej tiste gibalne oziroma športne dejavnosti, ki zahtevajo in razvijajo skladnost gibanja (koordinacijo) in ravnotežje, so zelo povezane s kognitivnimi (spoznavnimi) sposobnostmi. Zaradi oboje-

stranskega medsebojnega vpliva je ugotovljeno, da za vadbo bolj celostnih in skladnostno zahtevnejših gibanj lahko vplivamo tudi na razvoj otrokovih intelektualnih sposobnosti. Najpomembnejši dan za otroka pa je nedvomno njegov rojstni dan. Zakaj ne bi tudi rojstne dneve otrok športno obarvali in v tem času naredili nekaj tudi zase? ... In v prihodnost lahko odkoraka zadovoljna, kondicijsko bogatejša družina.

**Rojstni dnevi,
vadbice za otroke,
varstvo otrok...**

Medtem boste lahko vi naredili nekaj zase...

www.megacenter.si

**Fitness ter
skupinske vadbice**

Savna, masaža...

Podarite odlično darilo za prihajajoče praznike. Darilni bon Mega Centra.

Tel.: 04-20-20-800, 051-441-963

info@megacenter.si

Savska cesta 34, Kranj

Z igro do znanja

Človek, ne jezi se

Tako se je imenovala družabna igra našega otroštva. Poleg nje so bile priljubljene še igre s kartami, igre spomina, palčkanje, domine in druge. Ker ni bilo računalnikov in poneumljanja s televizijskimi nanizankami, so nam v deževnih dneh ostale predvsem družabne igre in knjige.

DAMJANA ŠMID

Igranje družabnih iger ostaja v mojem spominu kot nekaj lepega, sproščujočega in zabavnega. Decembrski čas je kot nalašč, da malce oživimo in spodbudimo igranje družabnih iger. Pri tem mislim na namizne igre, ki potekajo za mizo, po želji pa lahko tudi na tleh ali na kavču, kakor vam je ljubilo.

Na kaj bodimo pozorni, ko izbiramo družabne igre?

Predvsem imejmo v mislih starost otrok, čas trajanja družabne igre, število igralcev in zahtevnost. Otroci, ki so starejši od treh let, že lahko igrajo določene igre, vendar računajmo na to, da jim bo najbrž zadostovalo dvajset minut ali pol ure igranja. Z vsakim letom pa se večja otrokova pozornost in ob primerni izbiri bodo otroci igrali vsakič dalj časa. Če otrokom ponudimo prezahtevno igro, lahko sprožimo odpor za tovrstno zabavo. Bolje je, da izberemo manj zahtevno igro in tako preverimo otrokovo zanimanje. Zahtevnost lahko večamo in kar nekaj iger je narejenih v ta namen. Navodila za najmlajše naj bodo preprosta.

Izbirajmo igre, ki so kvalitetne in imajo znak dobra igrača ali so bile nagrajene s prestižno evropsko nagrado Igra leta ali Otroška igra leta. Nemčija je vodilna na področju družabnih iger, zato je tudi pri nas večina

Če otrokom ponudimo prezahtevno igro, lahko sprožimo odpor za tovrstno zabavo. Bolje je, da izberemo manj zahtevno igro in tako preverimo otrokovo zanimanje.

dobrih iger prirejenih po nemških verzijah.

Ne kupujmo iger s slabimi navodili. V določenih prodajalnah boste dobili več podatkov o igrah, lahko pa se o njih pozanimajte tudi na spletnih straneh, kjer dobite napatke in opise iger.

Za kaj je koristno igranje družabnih iger?

Igranje povezuje družino, različne generacije ter prijatelje. Naša srečanja tako ne ostajajo na nivoju prehranjevanja in pitja, ampak vsebujejo nekaj več. Otrokom na praznovanjih ni dolgčas, zelo radi pa tekmujejo z odraslimi. Sploh, če zmagajo ...

Igre spodbujajo prenašanje tako zmage kot poraza in

otroke pripravljajo na življenje. Koristne so za sodelovanje, za vživljanje v druge ljudi, za večanje spomina in pozornosti (priljubljena igra je Ekec pecek kurji drekec). Z igrami obnavljamo ali pridobivamo znanje in se učimo (za starejše otroke - Kviz, Zofijin svet). Igre spodbujajo logično razmišljanje, z njimi se otroci učijo taktike, organizacije, razpolaganja z denarjem, trgovanja (Naseljenci otoka Catan, Monopoli, Moje ovce, tvoje ovce, Cezar in Kleopatra).

In kar je najvažnejše - igre v pravi družbi in na pravi način spodbujajo smeh, delujejo kot balzam na vsakdanji stres in dajejo bližino. Zato si jih privoščite v največji možni meri. Dobijo se brez repta ...

Foto: Črt Slavec

Mladi novinar OŠ Naklo

Semenj je navdušil

AJDA KUNČIČ IN
ELI MIKLAVČIČ, 8. A

Že četrtič zapored je bil na Osnovni šoli Naklo v soboto, 29. novembra, prednovoletni semenj. Tudi tokrat je bil program zelo pester in predvsem pisano obarvan, saj so obiskovalci lahko videli vse, od glasbenih nastopov in plesa do telovadnih nastopov. Program se je začel s sprejemom harmonikarjev, nadaljeval pa z glasbenimi nastopi glasbenikov in pevcev. Učenci so igrali na violino, klavir, harmoniko, klavinovo, flavto in kitaro.

Program se je nadaljeval v telovadnici šole. Del telovadnice je bil posvečen plesalcem in telovadcem, na drugem pa so bile stojnice z izdelki, ki so jih na tehniškem dnevu sami izdelali vrtčevski otroci oziroma učenci od 1. do 9. razreda. Pri tem so jim pomagali učitelji in delavci šole. V telovadnici so se predstavile še plesne skupine: Nagajivke (1. razred), Pikice (2. razred), dupljanske Skokice, podbreške Skokice, Rožice (3. in 4. razred) ter najstarejša plesna skupina Smrklje, v kateri nastopajo učence od 5. do 8. razreda.

Posebej so prireditev popestrili šolska tolkalska skupina, punce z vajami na ženski bradlji ter fantje na moški bradlji. Nastopila je še cirkuška skupina, ki je navdušila s svojo drznostjo in spretnostjo. Največji aplavz so pozele baletke Lea, Urša in Jera, ki so zaplesale točko klasičnega baleta in nas vse očarale.

Prireditev se je nadaljevala v avli šole, kjer so navzoči znova prisluhnili zvokom harmonike, klavirja, kitare in flavte, konec prireditve pa so zapolnili zvoki klarineta, trobente, temperamentnega tamburina in pevski nastop 5. a - razreda. Otroci so bili nad nastopi navdušeni, posebej nad točko deklet na bradlji ter poskočnim sprejemom harmonikarjev. Starši so bili izredno navdušeni nad izdelki svojih otrok in skoraj nihče ni odšel domov praznih rok. Kar zadeva nastope, so jih zelo navdušile plesalke. Učitelji so bili s potekom nastopov zadovoljni, predvsem so jih presenetili izdelki učencev, npr. slastni piškoti, omaka za pizzo, rožnati glineni prašički ter dimnikarčki. Ravnatelj Boris Černilec je dejal, da mu je prireditev vseh predvsem zaradi velike udeležbe občanov ter vseh nastopov, ki so jih uprizorili

Prednovoletni semenj so popestrili nastopi učenek in učencev.

Izdelke za semenj so naredili na tehniškem dnevu.

učenci pod vodstvom svojih mentorjev. Denar od prodaje izdelkov bo, kot je še spomnil, namenjen nakupu

igral za podružnično šolo v Podbrezjah.

(Mentorji multimedijskega krožka so Tina Žagar Pernar, Tatjana Lotrič in Matjaž Jeruc.)

Nasmeh za podbreške otroke

LUCIJA PERNE, 7. B

Vponedeljek, 15. decembra, si ob 19. uri vzemite nekaj časa in pridite v dom Janeza Filipiča v Naklo, kjer bo dobrodelni koncert Nasmeh

za otroke, ki ga organizira Šolski sklad Osnovne šole Naklo. Nastopali bodo harmonikarji, tolkalna skupina, pevska zbor, plesna skupina in instrumentalisti iz Osnovne šole Naklo. Pridružili se jim bodo še folklorna skupina, recitatorji ter instrumentalisti iz Du-

pelj in iz Podbrezj. Vrtčevski otroci bodo sodelovali s koledniki, pevskim zborčkom in plesnima skupinama. Lahko vam obljubimo tudi gosta presenečenja. Na dobrodelnem koncertu zbrana sredstva bodo namenjena nakupu novih otroških igralskih za podružnično

šolo v Podbrezjah. Če bo dvorana ob 19. uri polna, bomo koncert izvedli še enkrat, in sicer isti dan ob 17. 30. Vljudno vabljeni vsi, ki imate radi dobro glasbo in bi radi pomagali otrokom, ki bi zelo radi imeli ob šoli svoja igrala. Vstopnina je simbolična.

Naj dedek

Prijatelji v igri in zabavi

Lea, Rok in dedi Ivo so nepogrešljiva trojka, pa naj bo to pri ribniku na Čukovi jami ali na čofotanju v bazenu.

SUZANA P. KOVAČIČ

Sestrica in brat, petletna Lea ter leto in pol star Rok z Bobovka pri Kranju sta nasmejana navihančka, ki imata nadvse rada dedija, Iva Pestarja. Lea je celo tako navdušena nad njim, da je dala svoji igrački, plišastemu tjulnju, ime Ivo.

Čeprav je dedi, kot ga kliče ta malčka, še v službi, je zelo rad njuna varuška. "Leo sva z babi Vero izmenično pazila do njenega tretjega leta, imela sva tudi veliko srečo, ker sva v službi lahko prilagajala delovnik. Lea je že drugo leto v vrtcu, jo grem pa vsak dan iskat in jo pazim, dokler starša ne prideta iz službe," pravi dedi Ivo, ki se bo čez približno pol leta upokojil. Lea seveda računa na to, da jo bo dedi hodil iskat tudi prihodnje leto, ko bo prvič prestopila prag šole. "Šole se zelo veselim, poznam že veliko števil in vse črke," pravi Lea in

v isti sapi pove celo abecedo.

Tudi Rok je že pravi korenjak, po stanovanju se najraje podi z avtomobilčkom, ki ga poganjajo kar njegove noge. "Večkrat gremo skupaj v gozd na sprehod ali k ribnikom do bližnje Čukove jame. Poleti smo se šli kopat v terme Snovnik. Pogosto se podimo za žogo kar okrog hiše, saj imamo s "ta mladimi "skupno dvorišče. Kadar je slabo vreme, pa veliko rišemo ali sestavljamo puzzle," pravi dedi in doda, da je za igro z otroki potrebno kar nekaj domišljije.

Lea se z dedijem

rada pomeri v igri človek, ne jezi se. "Moram kar priznati, da me vnukinja v tej igri velikokrat premaga," smeje doda dedi. Njegova specialiteta, ki jo vnuka obožujeta, so palačinke, in verjeli ali ne, Lea jih najraje namaže s kečapom, na katerega potrese še parmezan.

"Rekel bi takole: mami in oči sta za vzgajanje otrok, babi in dedi pa za crkljanje vnukov.

Kadar me ta

mladi potrebujejo, rad priskočim na pomoč," še pove Ivo Pestar, ki je Leo (kmalu bo na vrsti še Rok) naučil kar nekaj pesmic. Tudi hudomušnih.

"Rekel bi takole: mami in oči sta za vzgajanje otrok, babi in dedi pa za crkljanje vnukov."

Lea, dedi Ivo in Rok / Foto: Tina Dokl

Ustvarjamo

Le kaj se skriva v tej lepi vrečki

Nakupili smo darila. Mogoče smo jih izdelali sami. Lahko jih zavijemo v darilni papir ali položimo v vrečke. Za piko na i okrasimo darilne vrečke kar sami, vsako na svoj način. Naj se že po njihovi zunanosti vidi, komu so namenjene. Tako darilna vrečka postane del darila in ne samo kup papirja, ki ga vržemo stran.

Besedilo: Damjana Šmid, foto: Tina Dokl

1

Material, ki ga potrebujemo:

- darilne vrečke različnih barv in materialov
- akrilne barve, šablone za risanje
- univerzalno lepilo ali lepilna pištola
- škarje, čopiči
- papirnate serviete, lepilo za servietno tehniko
- okrasni papir, trakovi, naravni material, bonboni
- srebrne obrobe in zvezdice,
- ostanki različnega papirja in okraski

2

Namigi za izdelavo:

- Glede na obdarovanca izberemo različne materiale, ki jih lepimo na darilno vrečko
- Pri količini nalepljenega bodimo previdni, da ne nalepimo preveč
- Če nalepimo preveč, lahko vrečka izgubi svojo obliko
- Za servietno tehniko uporabimo lepilo za servietno tehniko ter serviete, iz katerih izrežemo poljubne motive. Le-te nalepimo s ploščatim čopičem na darilno vrečko.
- Z akrilnimi barvami lahko rišemo ali barvamo šablone z različnimi vzorci
- Za otroke izbirajmo takšne materiale, ki jih imajo otroci radi
- Otroška risbica na vrečki je kot nalašč za babico in dedka
- Pri okrasitvi vrečke mislimo na obdarovanca in uporabimo domišljijo

Zgodba

Hlaček Pacek in Umita Mica

Nesreča pri stari čolnarni, 2. del

B. B. BELLO

Umita Mica se je medtem, ko je Hlaček Pacek delal pasjo uto, igrala s Fonzkom. Hotela ga je naučiti dati tačko, a kaj ko je Fonzek ni razumel. Skakal je okoli in jo vlekel za krilo, tako da jo je bilo že kar malo strah. Ko je Hlaček Pacek to opazil, je Fonzka okaral, češ da tega ne sme početi. Čeprav se mu je potihot do dobro zdelo, saj bi ga rad imel za detektivskega psa. Pasja uta je kar rasla. »Še malo pa bo končana,« je dejal Hlaček Pacek, ki je bil že vidno utrujen. Umita Mica pa je sedela na bližnjem štoru in v naročju pestovala Fonzka, ki je od vsega skakanja omagal. »Še zadnji žebelj zabijem, pa bo delo končano. Le počasi zbudi malo zverinico, da ji razkažem njen novi dom,« je dejal Hlaček Pacek. Zabil je zadnji žebelj ter postavil pasjo uto na vogal stare čolnarne, od koder je lep razgled na močvirje in stezico. Tako bo Fonzek imel vedno vse na očeh in bo pazil na staro čolnarno, saj se je že večkrat zgodilo, da je kdo prerezal vrvi, na katero je bil privezan čoln Ribjega Franca, in to ga je zelo jezilo. Ta je vedno, kadar je imel prerezane vrvi, dejal: »Pobje iz mesta so bili. Slišal sem motorje hrumeti za staro čolnarno, zagotovo so oni imeli prste vmes.« »Tako, zdaj bo Fonzek pazil na staro čolnarno, če ga ne bo strah zdaj, ko je še majhen,« je rekel Hlaček Pacek. A Fonzek bo zagotovo dober čuvaj, saj ga bo zdresiral Hlaček Pacek, je bila prepričana Umita Mica. Ko sta

Ilustrirala: Eva Serpan Sitar

Fonzka počasi zbudila, je ta zazelal, se ozrl okoli, spustil glas in ne boste verjeli, stekel naravnost v uto. Kako je ovohaval vse kotičke, hodil je noter in ven ter veselo migal z repkom! Veselje ga je bilo gledati. Hlaček Pacek je bil seveda vesel, ko je videl, kako dobro delo je napravil. Vredno se je bilo potruditi. »Ja, kje pa hodi Ribji Franc?« je zopet vprašala Umita Mica. »Gotovo lovi krape. To vrsto rib je zelo težko ujeti, ker se ves dan valjajo v mulju. Zelo lene ribe so in moraš biti zelo potrpežljiv, da jih ujameš.« »Najbolje je, da priveževa Fonzka in Ribjemu Francu pustiva sporočilo. Sicer bo pa takoj videl, da sva pasjo uto že sama naredila.« »Upam da bo Fonzek spustil Ribjega Franca v čolnarno,« se je zasmejal Hlaček Pacek, pobožal Fonzka in

rekel Umiti Mici, da bo treba kmalu oditi domov, kajti pozno je že in kmalu bo noč. Tudi Umita Mica se je poslovila od Fonzka. Še enkrat sta v en glas poklicala Ribjega Franca, toda odgovora ni bilo, kajti ta je ležal v bolnišnici s poškodovano nogo. In tako sta počasi odšla domov. Fonzek je še dolgo gledal za njima in vsake toliko časa malce zacvilil. Umita Mica je vsakič, ko ga je slišala zacviliti, dobila solze v oči. Tako hudo ji je bilo, da ga puščata samega. Tudi Hlačku Packu ni bilo ravno prijetno ob misli, da bo Fonzek celo noč sam. A tega ni želel pokazati. A mučilo ga je tudi nekaj drugega. Kje je Ribji Franc? Kaj če je v močvirju res pošast? Kaj bo s Fonzkom? Je možno, da ga požre pošast? Ah ne, saj v močvirju ni pošasti, vsaj tako je zatrdil Ribji Franc.

Le-ta se je medtem ravno spraševal, kako sta otroka in ali jima je uspelo narediti pasjo uto za malo pošast iz močvirja. Spomnil se je, kako prestrašeno sta gledala v trsje in se sam pri sebi nasmešnil. Nekako bo moral otrokoma sporočiti, da je v bolnišnici. Ni želel, da bi ju skrbelo. A otroka sta res bila v skrbeh.

(se nadaljuje)

Naj razred

Petra Kraigher,
razredničarka:

"Pri tako velikem razredu je manj možnosti za individualno delo, a se zelo potrudimo, da nihče ni prikrajan."

Ana Skumvač in Klemen Rozman,
predstavnika razreda:

"Fino, da nas je tako veliko, saj vedno najdeš nekoga za pogovor. Zato tudi med poukom veliko šepetamo."

Največji v vseh pomenih

V 3. a razred osnovne šole Gorje so v letošnjem šolskem letu združili kar dva lanska razreda, "veliki" pa so tudi zaradi svoje dobrodelnosti.

MATEJA RANT

Razred 3. a osnovne šole Gorje izstopa že po velikosti, saj ga letos obiskuje kar 28 učencev. Za najrazred pa so bili izbrani tudi zaradi svoje dobrodelnosti, saj je večina učencev tega razreda sodelovala pri akciji Rdečega križa, v okviru katere so v novembru zbirali igrače za socialno ogrožene otroke.

"Zbrali smo zelo veliko igrač, od 'pliškotov' in avtomobilčkov do kock in sestavljanek," je pojasnila učenka **Rebeka Hudovernik**. V šolo so po besedah **Ane Gomilar** prinesli vse igrače, ki jih doma ne bodo več pogrešali. "Ni se nam bilo težko odpovedati našim igračam. Saj bo zdaj Miklavž tako ali tako prinesel nove," je bila še iskrena Ana. Vsem, ki so sodelovali v akciji, so razdelili rdeče zapestnice kot simbol njihove dobrodelnosti. V njihovem razredu so podelili kar 37 zapestnic, na vsej šoli pa 150. "Nekateri so v šolo nosili po cele vreče in škatle igrač," je razložila njihova razredničarka **Petra Kraigher**, ki je tudi mentorica podmladka Rdečega križa v šoli. Njen razred izstopa še po velikosti, saj so vanj v letošnjem šolskem letu združili dva lanska oddelka. "Do tega je pripeljalo naključje,

saj je bilo lani v teh dveh oddelkih 29 otrok. Ker pa se je eden od otrok preselil, jih je ostalo le še 28, kar pa ne zadošča več normativu za oblikovanje dveh oddelkov," je pojasnila Petra Kraigher. "Zaradi tega smo nekaj posebnega," je prepričana učenka **Maja Poklukar**, ki je še dodala, da so morali zaradi tega letos celo zamenjati učilnico, saj je bila prejšnja

zanje premajhna. Kljub temu da jih je v razredu tako veliko, pa po besedah razredničarke nimajo večjih težav z disciplino, saj so učenci dovolj vodljivi. "To se je izkazalo tudi na novembrskem naravoslovnem taboru v domu Čebelica v Čatežu, kjer smo se imeli zelo fino." Od otrok pa to zahteva tudi veliko več samostojnosti.

Učenci so za konec predstavili še svoja plišasta zajčka Švigija in Švigico, ki ju vsak konec tedna nekdo odnese domov. "V zvezek si nato zapisujemo, kaj smo tisti konec tedna počeli z njima," sta razložila **Benjamin Kovačević** in **Tina Bernik**. Tako otroci veliko več pišejo in berejo, je ob tem dodala Petra Kraigher, in to počnejo z veseljem.

Učenci in razredničarka 3. a razreda osnovne šole Gorje s svojima zajčkoma / Foto: Anka Bulovec

Kdo je Loni?

Loni je ljubezniv in prijazen mlad orel. Je zelo navihlan in igriv malček, ki ima veliko prijateljev, s katerimi se zelo rad igra in preživlja svoj prosti čas. Lonijeva posebnost je, da ima prav poseben hobi. Imenuje se **varčevanje**.

Vsak cent ali euro, ki ga ne potrebuje oziroma ga ne zapravi za sladkarije ali razne igrice, položi na svoj **račun**. Denar, ki ga ima na tem računu, se mu zaradi prav posebnega sistema neverjetno povečuje. Za tak sistem poskrbi hranilnica. Z bolj pogostimi plogi se denar na računu še hitreje povečuje. Če kakšno stvar nujno potrebuje, lahko denar s tega računa kadarkoli dvigne. Pri tem pa seveda pazi, da ga nekaj pusti na računu. Tak način varčevanja je tudi zabaven, saj hranilnica poskrbi za številna presenečenja in darilca, tako da Loniju nikoli ni dolgčas.

Ko Loni zbere dovolj denarja, za katerega ve, da ga v roku enega leta ali več res ne bo potreboval, ga lahko zaklene v posebno skrinjico, ki se ji reče **depozit** oziroma **vezana vloga**. Ta denar se mu na tak način še enkrat hitreje nabira kot na računu. Na tak način Loni sam privarčuje denar za stvari, ki si jih želi kupiti.

Kmalu si bo kupil nove smučke, spomladi pa novo kolo!

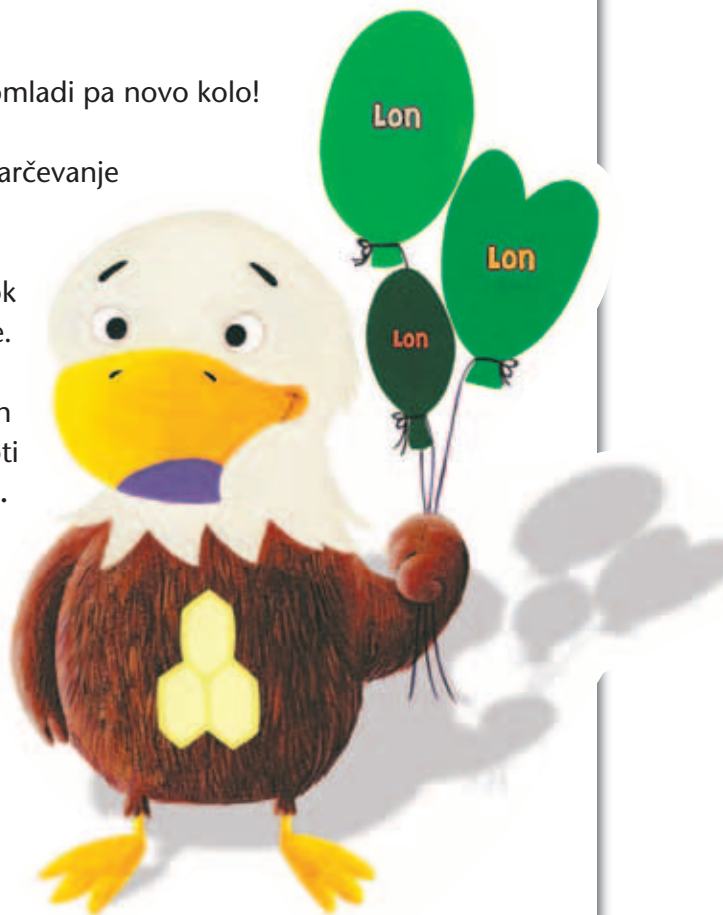
Še to, obrestna mera za Lonijevo varčevanje je do **6,50%**.

Loni si želi, da bi ga čim več otrok posnemalo. Vsi njegovi prijatelji ga že.

Lonija, njegovo varčevanje in račun lahko bolje spoznate v poslovnih enotah **Hranilnice LON d.d., Kranj**.

Vabljeni!

HRANILNICA **LON** d.d.
Bleiweisova 2
4000 Kranj
tel.: 04/28 00 777
www.lon.si
info@lon.si

varčevanje in vse bančne storitve na Ljubezniv osebni način